

Bed, bad en brood

tekst: Ejay de Wit
foto: ANP, tentenkamp van
asielzoekers bij het Malieveld

NOODHULP VOOR ONGEDOCUMENTEERDEN

werd een enveloppe gevonden met tienduizenden euro's erin. Op de enveloppe stond geschreven: 'Pater, zoek alstublieft een goede bestemming hiervoor.' De zuster vroeg mij of ik daar een idee voor had. Ik heb toen met een aantal mensen, onder wie Tanne de Goei, gesproken om te kijken wat het meest noodzakelijke was waar geld voor beschikbaar zou moeten komen. We kwamen snel uit bij mensen met hiv in Nederland, die in een slechte situatie verkeren en nergens aanspraak op hulp kunnen maken."

Tanne de Goei was op dat moment nog niet zo lang gestopt met zijn werk bij de Hiv Vereniging Nederland, waar hij zich als stafmedewerker onder meer bezig hield met etnische minderheden. "Er was een aantal zaken waar we bij de Hiv Vereniging steeds tegen aan liepen. Zo vroegen regelmatig mensen met hiv, die geen of geen volledige verblijfsstatus hadden, om hulp. Voor medische behandeling konden zij in een ziekenhuis terecht en voor hiv-gerelateerde kosten kon een beroep worden gedaan op ondersteuning door 'Individuele Hulp' van het Aids Fonds. Maar zij konden nergens terecht voor hulp bij bed, bad en brood. Dus voor een dak boven het hoofd en voldoende en gezonde maaltijden. Daarom hebben we b³positive opgericht, maar het geld uit de enveloppe hebben we nooit gekregen."

Gaten in het vangnet

"Er zitten gaten in het vangnet", gaat De Goei verder. "Individuele Hulp doet goed werk en er werken betrokken mensen, maar zij kunnen bepaalde dingen nu eenmaal niet doen. Wij zijn het vangnet om die gaten op te vul-

len. Onze hulp is kortdurend. We kunnen niet jarenlang voor iemand de huur betalen. Het is een tijdelijke financiële ondersteuning in een noodsituatie voor mensen zonder papieren, uit niet-westerse landen en Oost-Europa. We geven mensen een bed, een dak boven het hoofd, zodat ze in alle rust hun situatie kunnen veranderen. Soms betalen we ook de elektriciteit- of waterrekening. Want dat is ook nodig."

Mielitz vult aan: "Als mensen wel een plaats hebben om te wonen en in een noodsituatie komen, dan kunnen wij twee à drie maanden financieel bijspringen. Tot iemand zelf weer voor een inkomen kan zorgen. Denk aan tijdelijke uitval door ziekte, of een bevalling. Mensen zonder papieren werken vaak in het zwarte circuit. Wanneer ze niet kunnen werken, hebben ze geen inkomsten".

Men kan niet zelf aankloppen bij b³positive. Aanvragen lopen altijd via hiv-consulenten en maatschappelijk werkers in ziekenhuizen. De Goei: "Dat zijn onze contactpersonen die voor iemand een aanvraag kunnen indienen. Wij zijn een kleine groep vrijwilligers en we hebben niet het apparaat om aanvragen te controleren. Daarom loopt het contact via de ziekenhuizen. Iedereen die positief getest is, is onder behandeling bij een hiv-behandelcentrum. In Nederland gaat zorgplicht boven verblijfsstatus. Of dat zal gaan veranderen weten we niet. Op het aanvraagformulier wordt ook gevraagd wat de persoon doet om de situatie te veranderen. Want wij willen dat mensen werken aan het verbeteren van hun situatie".

Babydoos

Mevrouw D uit Zuid-Amerika is sinds 2005 hiv-positief. Nu is zij zwanger. Humanitas heeft een aanvraag tot verblijfsvergunning gestart, op basis van het feit dat zij slachtoffer is van mensensmokkel. Mevrouw D ontvangt een uitkering via het Centraal Orgaan opvang asielzoekers. Bij het Aids Fonds is een aanvraag voor flesvoeding ingediend. Mevrouw D krijgt van ons een babydoos.

Bron: jaarverslag 2011

Een kleine Amsterdamse organisatie biedt ondersteuning aan hiv-positieven zonder verblijfsstatus, die financieel in een noodsituatie verkeren. Hulp is tijdelijk en alleen voor basisbehoeften. Na een decennium op de achtergrond gewerkt te hebben, treedt b³positive nu voor het eerst naar buiten.

Tien jaar geleden leidde een onverwacht telefoontje tot de oprichting van b³positive. De drie b's in de naam staan voor bed, bad en brood. Deze term komt uit het maatschappelijk werk en omschrijft de basisbehoeften van de mens. Het uitgangspunt van b³positive is breder: het voorzien in de basisvoorwaarden voor een menswaardig bestaan. Voorzitter Inga Mielitz en bestuurslid Tanne de Goei vertellen, voor het eerst sinds het bestaan, publiekelijk over hun werk.

Een volle enveloppe

"Ik kreeg een telefoontje van een katholieke zuster", zegt Inga Mielitz. "Een bevriende priester was overleden en bij het opruimen van het huis

Snel een oplossing bieden

Een aanvraag wordt altijd binnen drie dagen behandeld. "Maar meestal geven we dezelfde dag nog uitsluitel", zegt Mielitz. "Onze contactpersoon maakt de inschatting of er sprake is van een noodsituatie. De aanvraag komt per e-mail binnen en wordt direct aan het hele bestuur gestuurd. Wanneer drie van de zes bestuursleden het goedkeuren, dan wordt de aanvraag toegekend en wordt het geld meteen overgemaakt. Voor bedragen hoger dan vijfhonderd euro nemen we iets meer bedenktijd." Volgens De Goei is het belangrijk om snel te reageren. "In noodsituaties moet je snel een oplossing kunnen bieden. Het komt ook voor dat we een lening geven. Bijvoorbeeld omdat een procedure bij een andere organisatie te lang duurt. Die leningen hebben we altijd terugbetaald gekregen."

Mensen die bij b⁺positive om hulp vragen zijn veelal vrouwen die al langer in Nederland ver-

blijven en er hier, tijdens de zwangerschapsscreening, achter gekomen zijn dat ze hiv hebben. De Goei: "Vaak worden zij door hun man in de steek gelaten of het huis uitgezet. Ze staan opeens op straat en kloppen bij ons aan. En zwangere vrouwen kunnen op een gegeven moment niet meer werken. Zeker niet in een zware schoonmaakbaan, waar ze vaak in terecht komen. Dan is het belangrijk dat wij

Papieren

Mevrouw F uit West-Afrika is bezig met een nieuwe aanvraag voor verblijf op medische gronden. Hiervoor heeft ze haar geboortebewijs en bewijs van origine nodig en moet ze de daarvoor benodigde stukken opsturen naar haar geboorteland. Dit kost bij elkaar 212,50 euro. Dit bedrag wordt haar toegezegd. Deze toekenning betekent een grote stap op weg naar legalisering.

Bron: jaarverslag 2011

hen de drie maanden rond de bevalling huur en leefgeld geven. Voor deze vrouwen hebben wij een *babydoos*. Hiv-consulenten hebben een lijst samengesteld met noodzakelijke spullen voor een pas bevallen moeder. Hiermee krijgt het kind een betere start. En willen we de moeder het gevoel geven dat zij en haar baby welkom zijn". De doos heeft een waarde van honderd zestig euro.

Schrikbarende vreemdelingendetentie

Een van de belangrijke aandachtspunten van b⁺positive is de situatie van mensen in vreemdelingendetentie. De Goei vindt het schrikbarend hoe mensen daar soms worden vastgezet. "Mensen krijgen hun hiv-remmers niet op tijd, niet op de juiste manier of helemaal niet. Hun privacy wordt geschonden en ze worden geboeid naar de arts gebracht en geboeid onderzocht. Dat is echt schandelijk. Zo menonwaardig.

Dat onderwerp stond nergens hoog op de agenda, ook niet bij het Aids Fonds en de Hiv Vereni-

ging. We hebben bij het ministerie van veiligheid en justitie en de Dienst Justitiële Inrichtingen sterk aangedrongen op een speciale bijeenkomst hierover. Die bijeenkomst was zinvol. Daar zaten hoofden van de verpleging van gevangenen bij en mensen van het ministerie, maar ook hiv-behandelaren en hiv-consulenten. Zij hebben het belang van juiste inname van hiv-remmers en hoe daar mee om te gaan uitgelegd."

Tijdens die bijeenkomst is een aantal afspraken gemaakt waardoor de situatie iets verbeterd is. "Maar ik hoor nog steeds van advocaten dat er bij iemand een bord met in grote letters *hiv* op de celdeur hangt" zegt De Goei. Mielitz zegt dat b³positive maar kleine dingen voor deze mensen kan betekenen. "We kunnen hen helpen met geld voor eten of voor een telefoonkaart, zodat ze contact kunnen houden met familie en vrienden. Een gevangenis heeft een winkeltje waar mensen een aanvulling of het gevangenisvoedsel kunnen kopen. Het gaat dan vooral om vers fruit en dat is daar heel erg duur. Wat we voor deze mensen vooral kunnen doen is de problematiek agenderen bij andere organisaties."

Uitzonderingen maken

De stichting b³positive is klein. Daardoor kunnen beslissingen snel worden genomen en kunnen er soms uitzonderingen worden gemaakt. Mielitz hierover: "Wanneer een aanvraag niet helemaal binnen onze criteria valt, maar we er wel de noodzaak van zien, dan kennen we haar toe. We vergoeden ook wel eens juridische kosten. Het Aids Fonds vergoedt de eerste leges, maar soms is er meer nodig. Er moet bijvoorbeeld een geboortebewijs gehaald worden. Wij kunnen dan de kosten daarvoor betalen. Dat kan ook voor ons voordelig zijn. Als mensen daarmee hun situatie kunnen legaliseren, dan komen ze in de reguliere zorg en hulpverlening terecht. En dan zijn wij niet meer nodig".

In het huidige politieke klimaat worden mensen zonder papieren steeds meer in een hoek gedrukt. Bovendien is er de dreiging dat illegaliteit strafbaar gesteld gaat worden. Dat maakt het moeilijker om mensen te helpen. De Goei: "Het wordt ook moeilijker voor ons om geld in te zamelen voor die mensen. We krijgen voornamelijk donaties van organisaties met een kerkelijke of religieuze achtergrond en we hebben een aantal particuliere donateurs. Er heeft ook eens een kerk tijdens de nachtmis met Kerst voor ons gecollecteerd". Mielitz zal zich door eventuele strafbaarstelling niet door laten stoppen. "Ik zou mijn werk bij b³positive toch blijven doen. Het is geen liefdadigheid wat we doen. Het gaat hier om de universele rechten van de mens."

Meer informatie, zoals het opvragen van het jaarverslag, via b3positive@xs4all.nl

Donaties zijn welkom op bankrekening: 955 08 09 t.n.v. stichting b³positive, Purmerend